

Pranešimas spaudai
Liuksemburgas, 2020 m. spalio 6 d.

Plastiko pakuočių atliekos: kad būtų pasiekti užsibrėžti tikslai, ES būtina skatinti antrinį perdirbimą

Kyla didelė rizika, kad ES nepasieks savo plastiko pakuočių perdirbimo tikslų, nustatytų 2025 ir 2030 metams, teigiama Europos Audito Rūmų apžvalgoje. 2018 m. atnaujintoje plastiko atliekų perdirbimo teisinėje sistemoje atsispindi didesni ES užmojai ir ji galėtų padėti padidinti perdirbimo pajėgumus. Tačiau neturėtų būti sumenkintas valstybėms narėms kylančio iššūkio mastas. Dėl naujų ir tikslesnių duomenų apie perdirbimą teikimo taisyklių ir plastiko atliekų eksporto taisyklių sugriežtinimo ES ataskaitose nurodomas perdirbimo rodiklis sumažės. Todėl būtini bendri veiksmai, kad ES vos per 5–10 metų laikotarpį pasiektų tai, ko nori, teigia auditoriai.

Vien pakuotės, pavyzdžiui, jogurto indelių ar vandens butelių, sudaro apie 40 % naudojamo plastiko ir daugiau kaip 60 % ES susidarančių plastiko atliekų. Be to, tai tokios rūšies pakuotės, kurių perdirbimo rodiklis ES yra mažiausias (šiek tiek daugiau nei 40 %). Siekdama spręsti didėjančio atliekų kiekio problemą, Europos Komisija 2018 m. priėmė plastikų strategiją, kurioje numatyta atnaujinti 1994 m. Pakuočių ir pakuočių atliekų direktyvą (PPAD) ir dvigubai padidinti dabartinį perdirbimo rodiklį iki 50 % (iki 2025 m.) ir net iki 55 % (iki 2030 m.). Šių tikslų įgyvendinimas būtų svarbus žingsnis siekiant ES žiedinės ekonomikos tikslų.

„Kad pasiektų savo naujus plastiko pakuočių perdirbimo tikslus, ES turi pakeisti dabartinę padėtį, kurioje daugiau atliekų deginame, nei perdirbame. Tai nelengvas uždavinys, – teigė už apžvalgą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Samo Jereb. – Atgaivindama vienkartinį priemonių naudojimą įpročius dėl sanitarinių prižasčių, COVID pandemija rodo, kad plastikas ir toliau bus mūsų ekonomikos pagrindas, kartu keldamas vis didesnį pavojų aplinkai.“

Pastaraisiais metais ES dėjo daug pastangų, kad pašalintų savo pakuočių atliekų sistemos trūkumus. Komisija planuoja peržiūrėti pakuočių dizaino taisykles (esminius reikalavimus). Šiuo metu jos laikomos praktiškai neįgyvendinamomis. Tai galėtų lemti perdirbimo požiūriu geresnį pakuočių dizainą ir paskatinti pakartotinį naudojimą, pažymi auditoriai. Be to, naujomis ES taisyklėmis siekiama suderinti ir sustiprinti didesnės gamintojo atsakomybės sistemas, kad jomis būtų skatinamas antrinis perdirbimas (pavyzdžiui, taikant mokesčių diferencijavimo sistemas ar

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų apžvalgos pagrindines mintis. Visa apžvalga pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

net užstato grąžinimo sistemas), o ne tik gaminti lengvesnes pakuotes, ką šiuo metu daro dauguma gamintojų. Šie pakeitimai yra būtini norint padėti pasiekti naujus perdirbimo tikslus.

Atnaujintoje PPAD nustatyti griežtesni kriterijai, taikomi skaičiuojant perdirbimo rodiklius. Dabartiniai valstybių narių duomenys yra labai netikslūs ir sunkiai palyginami tarpusavyje. Taikant naujus skaičiavimo metodus turėtų būti tiksliau atspindima faktinė perdirbamų plastiko pakuočių dalis. Įvertinta, kad ataskaitose nurodomi perdirbimo rodikliai gali smarkiai sumažėti – nuo dabartinių 42 % iki vos 30 %.

Perdirbimo pajėgumų didinimo Europos Sąjungoje iššūkis tampa dar didesnis, atsižvelgiant į naują Bazelio konvenciją, kuri bus pradėta taikyti netrukus. Joje nustatytos griežtesnės plastiko atliekų vežimo į užsienį sąlygos. Siekdamas sutvarkyti savo plastiko pakuočių atliekas ir įgyvendinti savo perdirbimo tikslus, valstybės narės yra labai priklausomos nuo ES nepriklausančių šalių. Ataskaitose nurodytas ES plastiko pakuočių perdirbimo rodiklis beveik trečdaliu pasiektas dėl to, kad plastiko atliekos išvežamos perdirbti į ES nepriklausančias šalis. Tačiau nuo 2021 m. sausio mėn. daugumos plastiko atliekų vežimas bus uždraustas. Dėl to, o kartu ir dėl nepakankamo pajėgumo apdoroti šias atliekas ES viduje, kyla dar viena rizika, kad nauji tikslai nebus pasiekti, įspėja auditoriai. Be to, kyla grėsmė, kad daugės neteisėto atliekų vežimo atvejų ir su jomis susijusių nusikaltimų, o šioms problemoms spręsti ES sistema yra per silpna.

ES siekis pagerinti savo plastiko pakuočių perdirbimą atspindi plastiko sukeliamų aplinkos apsaugos problemų mastą. Laikydamosi naujo požiūrio, ES turi galimybę įgyti pradininko pranašumą ir sustiprinti savo, kaip pasaulinės lyderės, poziciją plastiko pakuočių perdirbimo srityje. Vis dėlto, atsižvelgiant į iššūkius ir spragas, kuriuos reikės įveikti, ES valstybės narės gali naujų tikslų nepasiekti. ES siekiant iki 2030 m. beveik dvigubai padidinti jos perdirbamą plastiko pakuočių kiekį, auditoriai ragina imtis svarbių ir bendrų veiksmų.

Pastabos leidėjams

Audito Rūmų apžvalga „ES veiksmai siekiant išspręsti plastiko atliekų problemą“ paskelbta Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu) 23 ES kalbomis. Tai – ne audito ataskaita, o apžvalga, pagrįsta daugiausia viešai paskelbta informacija ar specialiai šiuo tikslu surinkta medžiaga. Vis dėlto ši apžvalga yra savalaikė, atsižvelgiant į tai, kad vis dar nustatomi būsiami ES išlaidų prioritetai ir vis dar sprendžiama dėl svarbių politikos sričių reformų.

Informacija apie priemones, kurių Audito Rūmai ėmėsi reaguodami į COVID-19 pandemiją, pateikta [čia](#).

Kontaktai spaudai dėl šios apžvalgos

Vincent Bourgeais, e. paštas vincent.bourgeais@eca.europa.eu
tel. (+352) 4398 47 502, mob. tel. (+352) 691 551 502